

Received:

Revised:

Accepted:

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

School-based management of schools under the Office of the Basic Education
Commission.

สมชัย ขวลิทธาดา

Somchai Chawalitthada

มหาวิทยาลัยธนบุรี

Thonburi University, Thailand

E-mail: jawjumpa@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน
ในสถานศึกษาจำแนกตามบทบาทหน้าที่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครอง กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ จำนวน 97 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู 51 คน และ
เครือข่ายผู้ปกครอง 46 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามแบบระดับประมาณค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีค่า
ดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66 - 1.00 และมีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ .931 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลจากการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และ
เครือข่ายผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษา การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานใน
สถานศึกษา พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครองแตกต่างกันในภาพรวมและราย
ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเครือข่ายผู้ปกครองมีค่าสูงกว่าผู้บริหาร
สถานศึกษา/ครู

คำสำคัญ : การบริหาร, สถานศึกษา, โรงเรียนเป็นฐาน

Abstract

This research aimed to 1) examine the level of school-based management in schools under the Office of the Basic Education Commission and 2) compare school-based management practices in educational institutions categorized by roles, namely school administrators/teachers and parent networks. The sample for this research consisted of 97 participants, including 51 school administrators/teachers and 46 parent network members. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's table. The data collection tool was a Likert-scale questionnaire developed by the researcher, with a consistency index ranging from 0.66 to 1.00 and an overall reliability of 0.931. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-tests.

The findings revealed that the school-based management practices of school administrators/teachers and parent networks were generally at a high level. The comparison of school-based management in educational institutions showed significant differences in overall and specific aspects between school administrators/teachers and parent networks, with parent networks scoring higher than school administrators/teachers. These differences were statistically significant at the 0.05 level.

Keywords : Administration, educational institutions, school-based.

บทนำ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ถูกใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 40 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา รวมทั้งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ยังกำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งหลักการดังกล่าว สอดคล้องกับแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ให้ความสำคัญในเรื่องการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการตนเอง การมีส่วนร่วมและการประกันคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2558) กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อ

เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่ง การเรียนรู้ ซึ่งในด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มาตราฐานที่ 13 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (จรรีรัตน์ ภาจันทร์คุ. 2558)เมื่อพิจารณาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศไทย จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องับประสบการณ์การบริหารในประเทศไทยที่มีแนวคิด เช่นเดียวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2545) พบว่า ปัญหาสำคัญของการบริหารการศึกษาในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการได้แก่ มีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ขาดเอกภาพในการบริหาร ขาดประสิทธิภาพในระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการพัฒนาโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายระดับเขตพื้นที่และประสานงานสนับสนุนโรงเรียน พัฒนานโยบายและมอบอำนาจในการกำหนดระเบียบและข้อบัญญัติในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนให้มีความเชื่อมโยงระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทรัพยากรสำหรับการจัดการศึกษาในท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544) โรงเรียนมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการศึกษาของ ชูลี คณะสุวรรณ. (2546) เรื่องความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การอบรม ขนาดของโรงเรียน และสถานที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตสวี่ จังหวัดชุมพร จำแนกตามประสบการณ์ การอบรม มีความพร้อมในทุกด้านแตกต่างกันปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ 1)ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา 2)ปัจจัยด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3)ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา 4)ปัจจัยด้านสภาพของสถานศึกษา และ 5)ปัจจัยด้านสภาพของชุมชน ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในโรงเรียน โดยเฉพาะในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อจะให้การศึกษามีคุณภาพซึ่งกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ผลงานที่มีคุณภาพ การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีบุคลากรที่มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจ และมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง มีแนวคิดที่ทันสมัย มีเป้าหมายของตนเอง และสามารถปรับเป้าหมายของตนเองเข้ากับเป้าหมายขององค์กร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีการพัฒนาตนเองให้เป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น ต้องมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เปลี่ยนความคิดให้เหมาะสมกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งจะทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เสียสละ ทุ่มเท และมีจิตสำนึกที่ดีในการทำหน้าที่เพื่อสังคมส่วนรวม (เอมอร วิริยะขันติกุล. 2553)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนจะต้องกำหนดเป้าหมายความสำคัญของตนเอง คือ การได้รับประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะประสบความสำเร็จไม่ได้เลย ถ้าไม่มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารและจัดการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การปฏิรูประบบการเงิน การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาย่อมมีประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาและมีความจำเป็นต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาตรฐานที่พึงประสงค์ และต้องพัฒนาไปจนถึงมาตรฐานสูงสุด ในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาความคงอยู่ของมาตรฐานนั้นไว้ให้ได้ตลอดไป (กัญญาณัฐ ฤทธิ์บำรุง. 2559)

ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าอยู่ในระดับใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลและผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาจำแนกตามบทบาทหน้าที่คือ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครอง

กรอบแนวคิด

ที่มา:ปรับปรุงจาก เลขาธิการสภาการศึกษา (2558)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เรโนลด์ (Reynolds, 1997 อ้างถึงใน สุนันทา เจริญจิตรโสภณ , กัญกร เอี่ยมพญา และนิวัฒน์ น้อยมณี.(2559).) ได้กล่าวถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีแนวความคิดพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1) คุณภาพของการบริหารจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน จะบรรลุได้ก็โดยอาศัยการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ใกล้ชิด มีความรู้ดีที่สุดเกี่ยวกับโรงเรียนและนักเรียน 2) การเปลี่ยนแปลงเป็นนิตนัยนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและมีความรับผิดชอบมากขึ้น 3) การบริหารจัดการจากระดับสูง ไม่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจากคณะบุคคลหลายฝ่าย จะมีผลดีกว่าทั้งในด้านความรับผิดชอบมุ่งมั่นและขวัญกำลังใจ

เดวิด (David, 1989 ; อ้างถึงใน วาสนา สีแดง.(2563).) ได้กล่าวถึง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีแนวความคิดที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้ 1) โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจสิ่งที่ดี ควรอยู่ที่หน่วยปฏิบัติ ดังนี้ จึงควรเพิ่มอำนาจในการบริหารและจัดการงบประมาณให้กับโรงเรียนมากขึ้น และลดการควบคุมจากส่วนกลางลง 2) การมีส่วนร่วมและการมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการปฏิรูป การบริหารและการจัดการ

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) ทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยผู้ค้นคว้าได้สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษา จำนวน 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดของเนื้อหาจากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม

2.2 ศึกษารูปแบบ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 5 ด้าน ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรทางการศึกษา ที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าตามนี้ จำนวน 30 คน

2.5 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient ; α) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .931

2.7 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป วิเคราะห์ในรูปแจกแจงความถี่โดยการหาค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย กำหนดระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ออกเป็น 5 ระดับ และกำหนดระดับโดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ของเบสต์ดังนี้ (Best. 1977: 147 อ้างใน ในตะวัน กำทอง.2559)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาครู และเครือข่ายผู้ปกครอง จำแนกตามบทบาทหน้าที่ โดยวิธี (t - test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สถานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง มีอายุระหว่างการทำงาน อายุ 31 – 40 ปี ส่วนมากระดับการศึกษาปริญญาตรี ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา/ครู มากกว่าเครือข่ายผู้ปกครอง และเป็นข้าราชการมากกว่าอาชีพอื่น ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11 – 20 ปี

2. การวิเคราะห์ระดับปฏิบัติการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผลการศึกษาพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับหนึ่ง คือ หลักการจัดการศึกษาที่ดี รองลงมา คือ หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารการมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลและอันดับสุดท้าย คือ หลักการกระจายอำนาจ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร

สถานศึกษา/ครู ต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับหนึ่งคือ หลักการจัดการศึกษาที่ดี รองลงมา คือ หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษา หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารการมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนความคิดเห็นของเครือข่ายผู้ปกครองต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับหนึ่ง คือ หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชนรองลงมา คือ หลักการจัดการศึกษาที่ดี หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารการมีส่วนร่วม อันดับสุดท้าย คือ หลักการกระจายอำนาจ

อภิปรายผล

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ ศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และเครือข่ายผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับหนึ่ง คือ หลักการจัด การศึกษาที่ดี รองลงมา คือ หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหาร การมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลและอันดับสุดท้าย คือ หลักการกระจายอำนาจ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. หลักการจัดการศึกษาที่ดี ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้เป็นเพราะ กระบวนการบริหารของสถานศึกษาดำเนินการตามหลักและแนวการปฏิรูปการศึกษาและยึดหลัก “ธรรมภิบาล” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผุสขณี ปัญญา(2563) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ ผลวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2) ระดับแนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ ใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.850 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.723 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.721 การเปลี่ยนสภาพมาเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น บทบาทของผู้บริหารจะเปลี่ยนไปซึ่งเซอร์จิโอวานี (Sergiovanni, 1984 ; อ้างถึงใน ถวิล มาตรเลี่ยม, 2544) ได้กล่าวว่า ในระบบบริหารจัดการ SBM บทบาทสำคัญของผู้บริหารเป็นนักพัฒนา จุดมุ่งหมายการศึกษาเป็นผู้นำ เป็นผู้สร้างคน เป็นนักประสาน และรวมทั้งเป็นนักพัฒนาทรัพยากร ผู้บริหารจะต้องพัฒนาจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ความต้องการ และนำสมาชิกโรงเรียน

ปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้วยการร่วมมือร่วมใจในการทำหน้าที่ของโรงเรียน นอกจากนั้นยังช่วยกันแสวงหาทรัพยากรให้กว้างขวางที่จะนำมาใช้ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียน

2. หลักการค้ำอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา โดยผลการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับสูง เนื่องจากสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีบทบาทและภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในระเบียบและข้อบังคับงานวิจัยของ วรวัฒน์ ไยระย้า (2565) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาโดยรวมมีระดับสูงทุกด้าน โดยมี ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นองค์ประกอบที่ได้รับการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการค้ำอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน ขณะที่ การบริหารตนเอง ได้รับการปฏิบัติน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางนี้สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2545) ที่ระบุว่าในอดีตการจัดการศึกษาเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานหลากหลาย รวมถึงวัดและองค์กรท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงรัฐให้อำนาจแก่ชุมชนในการกำหนดแนวทางพัฒนาการศึกษาของตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เรโนลด์ (อ้างใน ถวิล มาตรการเยี่ยม, 2544) ที่กล่าวว่า คุณภาพของการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนจะบรรลุผลได้จากการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและมีความรู้ดีที่สุดเกี่ยวกับโรงเรียน โดยสรุป การค้ำอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนช่วยให้สถานศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกันต่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางที่นำไปสู่ความยั่งยืน

3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง เนื่องจากสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐานที่ 5 ซึ่งเน้นการบริหารจัดการศึกษาโดยเปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลและเครือข่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ แนวคิดนี้สอดคล้องกับงานของ อินทิรา หิรัญสาย (2545) ซึ่งระบุว่าการศึกษาส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ นอกจากนี้ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549) ได้กล่าวถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของกระบวนการบริหารที่ต้องให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเสนอแนะ ปรับปรุง และร่วมกันดำเนินงานภายใต้เป้าหมายร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทใน การตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การให้ความช่วยเหลือ และการดำเนินงาน ซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษา อันนำไปสู่ความยั่งยืนของระบบการศึกษาแนวทางนี้ยังสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา นอกจากนี้ แนวคิดของ David (1989 อ้างถึงใน ดิเรก วรรณเศียร (2546) ได้เน้นว่าความรู้สึกเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา

4. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุลในการบริหารโรงเรียนเป็นฐานได้รับการดำเนินการอย่างเข้มข้น โดยผลการศึกษพบว่าระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง เนื่องจากโรงเรียนเทศบาล 1 วัดพระงาม (สามัคคีพิทยา) มีระบบตรวจสอบคุณภาพอย่างเป็นระบบ ทั้ง การประเมินภายในประจำปี และ การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด แนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรารุช มีทรัพย์มัน (2556) ซึ่งศึกษาคุณภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่าการบริหารโรงเรียนเป็นฐานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ งานวิจัยของ เจนจิรา บุญตามทัน (2565) ที่ศึกษาผลกระทบของการบริหารโรงเรียนเป็นฐานต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นในระดับสูงเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน โดยให้ความสำคัญกับ การกระจายอำนาจ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การตรวจสอบและถ่วงดุล การบริหารตนเอง และการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีปัจจัยหลัก ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ การตรวจสอบและถ่วงดุล การกระจายอำนาจ และการบริหารตนเอง ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ถึง ร้อยละ 75.40 โดยสรุป ระบบ ตรวจสอบและถ่วงดุล ไม่เพียงช่วยให้การบริหารโรงเรียนเป็นฐานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวม โรงเรียนที่มีมาตรฐานการตรวจสอบที่เข้มแข็งสามารถสร้างความไว้วางใจและความมั่นใจในคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

5. การกระจายอำนาจในการบริหารโรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการกระจายอำนาจช่วยให้ความรับผิดชอบของผู้บริหารถูกส่งต่อไปยังบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่าย ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการด้าน วิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการบริหารทั่วไป ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การคืนอำนาจให้ประชาชนผ่านคณะกรรมการสถานศึกษายังเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาสถานศึกษาโดยเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญแนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ ลาญาติ (2566) ซึ่งศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการตรวจสอบและถ่วงดุลเป็นด้านที่ได้รับความสำคัญสูงสุด ขณะที่ สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูง โดยการบริหารตนเองเป็นองค์ประกอบที่ได้รับการสนับสนุนมากที่สุด จากผลการวิจัย แนวทางการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ เพื่อเพิ่มความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา 2) การบริหารตนเอง เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามบริบทของตนได้ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม

เพื่อส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล เพื่อสร้างมาตรฐานและความโปร่งใสในการบริหาร

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาจำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครองผลการศึกษา การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาจำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และเครือข่ายผู้ปกครอง พบว่า การบริหารโรงเรียนเป็นฐานมีความแตกต่างกันในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษา/ครู และเครือข่ายผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า เครือข่ายผู้ปกครองให้คะแนนสูงกว่า กลุ่มผู้บริหารและครูในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการจัดการศึกษาที่ดี หลักการคืนอำนาจ และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่ผู้ปกครองให้กับบทบาทของชุมชนในการพัฒนาและบริหารการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ วาสนา สีแดง (2563) ระบุว่า การกระจายอำนาจควรได้รับการส่งเสริมมากขึ้น เพื่อให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจและปรับระบบให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน เนื่องจากข้อจำกัดของการบริหารจัดการจากส่วนกลางเริ่มต้นชัด โดยเฉพาะเมื่อความต้องการของประชากรและการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ หลักการมีส่วนร่วม ยังควรได้รับการสนับสนุน โดยเปิดโอกาสให้บุคคลทุกฝ่าย เช่น ครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ศิษย์เก่า และนักเรียนเข้ามามีบทบาทร่วมในการตัดสินใจเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารร่วมกันอีกทั้ง งานวิจัยของ สุนันทา เจริญจิตรโสภณ และคณะ (2559) สนับสนุนว่ารูปแบบการบริหารที่ให้ครูมีบทบาทหลัก และรูปแบบที่ครูและชุมชนร่วมกันมีบทบาทส่งผลต่อความผูกพันของครูต่อโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่าครูมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียน มีความเชื่อมั่นต่อเป้าหมายของโรงเรียน และต้องการรักษาความเป็นสมาชิกของโรงเรียนโดยสรุป การบริหารโรงเรียนเป็นฐานที่เน้นความมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และ เปิดโอกาสให้โรงเรียนมีอิสระในการจัดการศึกษาเอง ดูเหมือนจะได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มผู้ปกครองมากกว่าผู้บริหารและครู ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มที่ต้องการให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระมากขึ้น พร้อมทั้งมีกลไกตรวจสอบและการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ปรับปรุงแนวทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรจัดอบรมหรือพัฒนาทักษะให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและศักยภาพในการบริหารงานร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน

2. พัฒนารูปแบบการบริหารแบบบูรณาการ เสนอให้มีการพัฒนารูปแบบการบริหารที่รวมเอาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา/ครูและเครือข่ายผู้ปกครอง โดยเน้นการทำงานเป็นทีมและการแบ่งปันบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเป็นเอกภาพและความยั่งยืนในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงานแต่ละด้านในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. ควรศึกษาภาพลักษณ์ของโรงเรียนในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาณัฐ ฤทธิ์บำรุง.(2559). แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสหวิทยาเขต อัจฉราลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- กิตติพงษ์ ลาญาติ.(2566).แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ของวรรณ ไยระย้า.(2565).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนใน เขตพื้นที่การศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนใน เขตพื้นที่การศึกษา,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
- จุรีรัตน์ ภาจันทร์คุ.(2558).แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เจนจิรา บุญตามพัน.(2565).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์.(2547).การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ปัตตานี : สำนักวิทยา บริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ชูลี คณะสุวรรณ.(2546). ความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาสหวิทยาเขตสวี่ จังหวัดชุมพร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ดิเรก วรรณเศยรี.(2546).การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน การประชุมทางวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและสภาบริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. นนทบุรี.
- ถวิล มาตรเยี่ยม.(2544).การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม

- ในตะวัน กำหอม.(2559).การวิจัยทางการศึกษา.เล่ม 1.โรงพิมพ์ทีคอม.จังหวัดมหาสารคาม.วิทยาลัยทองสุข.กรุงเทพฯ
- ผุสนธิ ปัญญา.(2563).ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร.หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ภัทรารุณ มีทรัพย์มัน.(2556).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วาสนา สีแดง.(2563).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา,มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2544).รายงานการประชุมแนวคิดและประสบการณ์ การ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์ดี จำกัด
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2558).สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2558 (IMD2015). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา:กรุงเทพฯ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุนันทา เจริญจิตรโสภณ , ภัฏกร เอี่ยมพญา และนิวัตต์ น้อยมณี.(2559).การบริหารสถานศึกษา โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อ ความผูกพันต่อโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร (วารสารชุมชนวิจัย ปีที่10 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม2559) มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา) หน้า 12
- อินทรา หิรัญสาย. (2545).“ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อปฏิรูปการศึกษา”. วารสารวิชาการ. ป ที่5 ฉบับที่10 หน้า 18 – 22.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545).การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมอร วิริยะขันติกุล. (2553). สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.